

הצנזורה אינה אוהבת משולים

מפטרואני כ"אשה-פילגש" לא ליהודים!

האומרת שרק כ-14 סרטים לשנה, מתוך למעלה מ-400 נפסלים. אינה משקפת את המציאות. המפציץ, העוסקים בסחורה יקרה מאד, אינם מסתכנים כלל בהבאת סרטים נועזים. הם יודעים מראש שהדבר חסר-תיקווה, ומוותרים עליו. גם סרטי איכות של במאים גדולים, אם הם נועזים במיוחד, לא יובאו לארץ.

אהבה

בלי גניחות

לציגי המפציצים טוענים כי הם עורכים כיום בעצמם ביקורת על סרטים. אם הם רואים סצנות הפוגעות בטעם הטוב, הם מקצצים בהן ללא התערבות הצנזורה. אך מרקוביץ מדגיש, שמפציצי-הסרטים הם אנשי-עסק, ודווקא מכיוון שסרטים הם רכוש יקר-ערך, הרי הם מוכנים לעשות הרבה כדי להציגם ולהרוויח מהם. גם בסרט הישראלי דיזנגוף 99 היתה סצנה משולשת. ענת עצמון, גידי גוב וגלי עטרי נכנסים למיטה יחדיו, כשהם לבושים. כל עוד הם מתעלסים בבגדיהם, התיירה זאת הצנזורה. ברגע שהשילו את בגדיהם, התערבה הצנזורה ותבעה לקצץ. הסצנה קוצצה.

המפציצים לא פנו לבית-המשפט, מכיוון שהיה מאוחר, לדבריהם. הסרט היה קבוע להקרנה, וכל דחייה היתה גורמת להם נזקים כספיים גדולים. הסרט רגעים שונה באופן מהותי מדיזנגוף 99. הסצנה ברגעים הינה בעלת חשיבות עליונה להבנת הסרט. בתראדם אומרת שכל קיצוץ בה יפגע בהבנת הסרט

כבר קרוב לעשרים שנה, וחלק מהם אף כשלושים שנה, כימעט כולם עברו את גיל ה-50 זומן. מאחר שהקהל ההולך לקולנוע מורכב בעיקר מנוער, ובמידה קטנה יותר מבני גיל-העמידה, הרי שאנשים מעל לגיל 55 אינם הקהל הרגיל של הקולנוע. שייקה בן-פורת מסבירה כי המועצה נשלטת בדרך כלל על-ידי האנשים ה"מסורתיים". המועצה היא גוף ציבורי, הפועל בהתנדבות. רוב חבריה הם אנשים העוסקים בעניינים אחרים. לכן מגיעים לישיבות המליאה ולוועדות רק אותם שיש להם מוטיבציה חזקה ביותר. הדתיים, הרוצים למנוע את שינוי הערכים והמוסר במדינה, הם המתמידים בהופעה. ההקרנות של הסרטים לפני המועצה נערכות בבניין משרד-הפנים בירושלים. "הרוח השלטת במשרד-הפנים היא גם זו השלטת המועצה", מסכם בן-פורת. לעומתו טוען חבר-המועצה שלמה-זאנר וויל כהנא, מי שהיה מנכ"ל משרד-הרבות, כי הוא, כאיש דתי, נשאר במיעוט במועצה. הרב בן-73 מכהן כבר כשלושים שנה במועצה, והוא מודה בכנות כי "יצא מהדור ומהתקופה". אולם הוא אומר זאת באופן פואטי, וחושב כי הוא ממלא חובה ציבורית, ומהווה בלם לכוח המשיכה של ה"מתירנות".

(המשך מעמוד 41) הסיבה לכך שבית-המשפט לא יתערב בדרך כלל בהחלטותיה. מפציצי-הסרטים בארץ טוענים כמה טענות נגד המועצה. לדבריהם של אלי גלי-פנדי, יושב-ראש התאחדות מפציצי-הסרטים בישראל, ודויד שפירא, מנהל חברת סרטי שפירא, אין המועצה מייצגת את הציבור כלל וכלל. רוב חברי המועצה הם אנשים בגיל-העמידה וקשישים. חלק גדול מהם תיירים או "מסורתיים". אין במועצה אף נציג אחד של תעשיית הסרטים. אמנם יש בה חבר המכונה "במאי", אולם לדברי מפציצי-הסרטים, "אם בייס בכלל אייפסעם סרט, עשה זאת בפולין, לפני יותר משלושים שנה".

אמנם, כאשר נכנס יוסטמן לתפקידו כי יו"ר הצנזורה חשב לדבריו, להכניס רוח חדשה למועצה. הוא נותר רק עם שיבעה מחברי המועצה הקודמת, והוסיף עליהם 21 אנשים חדשים. הוא הכניס את העיתונאים ישעיהו בן-פורת, דני בלוך ורפיק חלבי, שתי הסטודנטיות עקרת-הבית מי נותרו וכמה אנשים טובים אחרים נשרו. נותרו שבעת החברים המכהנים בתפקידם

הרוח של

מישרד הפנים

אולם לא עבר זמן רב, וחברים חדשים נשרו. כיום נותרו מבין 28 חברי הרשימה המקורית רק 20. דני בלוך, רפיק חלבי, שתי הסטודנטיות, עקרת-הבית מי נותרו וכמה אנשים טובים אחרים נשרו. נותרו שבעת החברים המכהנים בתפקידם

איזה ציבור מייצגת הצנזורה?

הכנסת. עורך רבעון האומה מטעם מיסודר ז'בוטינסקי. (14) **שימשון ענבל**, כבן 50. עובד מישרד-החוק. תירגם את ספר שיריו של מלך נפאל בשיתוף עם נשיא-המדינה הקרי דם, זלמן שזר ז"ל. (15) **יואל קב-זונקי**, כבן 65. עובד יד לבנים. מוגדר כ"במאי". איש בתעשיית-הסרטים בישראל אינו מכיר סרט בבנימין. סירב לשוחח עם כתב העולם הזה, ואף את גילו סירב למסור. אמר רק

(2) **יעקוב מרקוביץ**, ממלא-מקום יו"ר המועצה, 54. דתי. חזן בבית-הכנסת של צהלה. סיים לימודי קרימנולוגיה וחיי נוך. משמש כסגן המנהל הכללי של מיש-רד-הפנים לשרות-החירום ולתפקידים מורחבים. נחשב על-ידי מפציצי-הסרטים כאיש החוק במועצה. וכקומיסאר הפוליטי שלה. (3) **מרדכי ביבי**, כבן 60. יוצא עיראק. עסקן ערתי, עורר-דין וחברי-כנסת לשעבר מטעם פלג אחדות-העבודה במיפ-לגת-העבודה.

המועצה לביקורת סרטים ומחזות, אמר רה לייצג חתך רחב של הציבור הישראלי. לפני שנשתיים, כאשר התמנה יהושע יוסטמן כיושב-ראש המועצה, התמנו כי עשרים חברים חדשים. וזו הרשימה, כפי שהיא נראית היום: **נשרו:** (1) דניאל בלוך. עיתונאי, חבר מערכת דבר בירושלים. הפסיק את חברותו במור עצה בטענה שאינו פנוי בשעות הדרושות. ביגלל תפקיד אחר שנקבע לו.

ויקלקל אותו. בן-פורת אמר כי לדעתו קיצוץ של כמה מגניחות-ההנאה, שמשיי עים הנאהבים בסצנה, עדיין לא יפגום בהבנת הסרט. בתראדם היתה מוכנה להריר הר בקיטוע חלק מפסי-הקול, אילו הסתפקה בכך המועצה. אולם בשלב זה נראה כי המועצה עומדת על קיצוץ חלק מהסצנה עצמה, ולא פסי-הקול בלבד. לכך אין היא מסכימה.

יהיה זה מזור מאד, היא אומרת, אם סרט שייצג את ישראל בהצלחה בפסטיבלים בקאן, באדינבורו, בסאלוניקי ובי סאן-פרנסיסקו לא יותר להצגה בישראל, ביחוד כאשר ברור כי זהו סרט-איכות, הרחוק מאוד מפורנוגרפיה.

המפיק שפירא מספר, שכאשר חזר יוסטמן מן מפסטיבל קאן, שיבח לפניו את איכותו של הסרט, והילל אותו. אולם יוסטמן אומר היום כי כבר אז ידע שהסרט ייתקל בכעויות במועצה.

לגויים

מותר

את הטענות המושמעות על-ידי מפציצי-הסרטים, המפיקים והבמאים הישראלים, היא אפלייה, לדבריהם, מחר מירה המועצה עם סרטים ישראליים הרבה יותר מאשר עם סרטים זרים. לדבריהם, מוצג כיום על האקרנים בארץ סרט הנקרא אשה פילגש, ובו מוצגת סצנה משולשת, שהותרה על-ידי המועצה.

לדברי בן-פורת, למרות התנגדותו ה-אישית להשקפה זו, הרי שיש החושבים כי הנוער הישראלי, הרואה שחקנים ישראליים המוכרים לו, והנערצים על-ידו, בסרט הבנוי על ההווי הישראלי, יודעה עימו ויחשוב שהמין בשלושת הוא נורמה של החברה, וכך הוא עלול להיות מושפע הרבה יותר מאשר בראותו את מרצ'לו מסטרויאני בשלישה.

פעמים רבות טענו יוצרים ישראלים, כי המועצה נהגה לאשר סרטים זרים נועזים ביותר. למשל, הסרט הסנגו האחרון בפאר ריס, על סצנת החמאה המפורסמת. הם מדגישים כי הצנזורה אינה מעזה להתעסק עם במאים זרים מפורסמים, לבל להספיק ללעג וקלס, אך כאשר מדובר ביוצר ישראלי שאינו מפורסם בעולם, הם מחמירים ומקשים עליו ביותר. אין סיכוי לסרט הורה אחרונה בעפולה, אילו השתמשו בו במרגריטה של תנובה.

יוסטמן דוחה טענה זו מכל וכל. לדבריו, אין למועצה קריטריונים נוקשים. אין לה קריטריונים כלל. הם שופטים כל סרט לעצמה, ואין מוציאים סצנה מסוימת מתוך ההקשר שלה. המטרות העומדות לעיני חבריה הן המוסר הציבורי, הימנעות מפגרי עה ברגשות הציבור, "או חלק ממנו", ושמירה על הטעם הטוב.

לשם כך הם מאשרים מפעם לפעם סצנות נועזות גם בסרטים ישראליים. יוסטמן מביא את סטלה המגמת כדוגמה. גם הוא על לכך כי הרכב המועצה תתמוסס לנגד עיניו, אך לדבריו מוכנה כבר רשימה חד-חשה, היא מכילה סטודנטיות חדשות. רק אדם תמים מאד יאמין, כי יחול שינוי כזה, בתקופת שלוש המפגש"ל בארץ.

איזנה אלון

תורן

שחר

כהנא

שחם

יוסטמן

לפחות 9 מתוך 20 - דתיים

כי הוא במאי יותר שנים משנות חיי הכתב. מכהן בצנזורה מזה 25 שנה. (16) **אליעזר רובינשטיין**, דתי, כבן 60. פקיד במשרד-העבודות-הרווחה בתל-אביב. תירגם את ספרי עגנון לאי-דיש. מכהן בצנזורה 12 שנה. (17) **מטיילדה רקאנטי**. עסקנית ציבור. (18) **ד"ר מאיר שחם**, דתי, כבן 65. המפקח הארצי על הבחירות. מכהן בצנזורה מזה 28 שנה. (19) **דויד שחר**, כבן 58. היה נשיא אגודת הסופרים. ספריו: אור כשדים, ירח הדבש והזהב, שפמו של האפיפיור, זכה בצרפת בתואר: "מרסל פרוסט הי לבנטיני". איש ארץ-ישראל השלמה. (20) **חיים תורן**, כבן 65. מראשי העסקנים הספרותיים בישראל. מכהן מזה 27 שנה בצנזורה. **הסיכום:** תשעה מתוך העשרים הם מעל לגיל 60. רק אחד הוא מתחת לגיל 40. לפחות תשעה מתוך העשרים הם דתיים או "מסורתיים". אף לא אחד מהם מקורב בפועל ליצירה קולנועית.

(4) **עמרם בלום**, כבן 45. דתי. מש-מש כאפוטרופוס הכללי וכונס-הכספים הרשמי בירושלים. במישרד-המשפטים. (5) **ישעיהו בן-פורת**, עיתונאי של ידיעות אחרונות, כבן 50. (6) **עוזי חבש**, דוקטור לסוציולוגיה, כבן 35. מוסלמי, בירושלים. (7) **פרופסור יונה כהן**, כבן 60. דתי. מרצה לקרימנולוגיה. היה ראש החוג לקרימנולוגיה באוניברסיטת בריאילן. משמש בצנזורה כ-15 שנה. (8) **שלמה זאנוווי כהנא**. 73. דתי. רב ומרצה ליהדות. היה מנכ"ל מישרד-הדתות. (9) **פרופסור דויד מאיר**, כבן 50. דתי. רופא ומנהל בית-החולים שערי-צדק בירושלים. (10) **מרים מאיר**, כבת 50. דתית. עיתונאית העובדת בכמה-הסרטים נהורה שליד היכל שלמה. מכהנת שבע שנים בצנזורה. חברת גוש-אמונים. (11) **אהובה מיזשאל**, 40. פדגוגית. כסמינר בית-הכנסת. (12) **דויד מרין**, 80. דוקטור למיש-פטים. מכהן בצנזורה 12 שנה. (13) **דויד ניב**, כבן 50. עורך דברי

(2) אביגדור ורשה, עורר-דין, 49. היה ראש המועצה המקומית קריית-אזנו. עוב את תפקידו במועצה ביגלל סיבה דומה. (3) אנעם אל-זועבי, עקרת-בית מנצרת. תיקוותיה להגיע לירושת לעתים מוזמנות נכזבו, והיא נטשה את המועצה. (4) רפיק חלבי, עובד הטלוויזיה הישראלי. עוב אחרי חילוקי-דעות בדבר תפקידה של הצנזורה. (5) אהובה ישראל, 23. סטודנטית לי קרימנולוגיה וסוציולוגיה, עזבה אחרי ש-נישאה. (6) יפה עירון, 22. סטודנטית, עזבה מאחר נסעה לחו"ל. (7) שלום קרמר, נפטר. (8) מרדכי תבור, ניצב-מישנה במטה הארצי של מישרת-ישראל. נשלח לחו"ל בשליחות ממושכת. **נותרו, ומייצגים את הציבור:** (1) **יהושע יוסטמן**, יושב-ראש הי-מועצה. היה עיתונאי במערכת מעריב. 60. "מסורתי", כהגדרתו. התמנה לפני שנשתיים במקומו של לוי גרי. אינו פקיד של מישרד-הפנים, כפי שהיה קודמו, אלא משמש במישרת-כבוד. כמו כל יתר חברי המועצה, הוא משרת בהתנדבות.